



Nro 23.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBOL.

*Költ Bétsben Juniusnak 4-dik napján 1793.
éftendőben.*

Anglia.

Lord *Auckland* Angliának a' Hollándiai közönséges társaságnál mulató követje, múlt Aprilisben egy pro memoriát adott bé Hágában a' Hollándiai kormányozó Széknek, mellyben azt kívánta az Angliai király nevében, hogy azoknak, a' kik XVI *Lajos* Frantzia királynak megölettetésében részesültenek, semmi menedék hely ne engedtetne a' Szövetséges Belgyiom kebelében. Májusnak 3-dik napján elő fordúlván e' tárgy az Angliai felső parlamentomban, némelly ellenve-

téseket okozott az anti-ministerialis részben. — Lord *Sheridan* egy áttalában hoztatván a követnek ezen tselekedetét, mint olyat, melly a' Parlamentomnak hire 's meg égyezése nélkül ment végbe, keményen sürgette, hogy Lord *Auckland* vissza hivattatna, törvénytelen tselekedetéért idéztetne törvénybe, a' király pedig tenné azon bé adott memorialist semmivé. Szükség ugyan, *úgymond* ő, a' tsendefséget vissza szerezni Frantzia Országban; de az a' kérdés, miért fogtunk mi ellenek fegyvert, azért é, hogy magunkat ellenek védelmezzük, és nemzetünknek betsületét fenn tartsuk, vagy pedig azért, hogy XVI *Lajosnak* gyilkosait meg büntessük, és vissza állítsuk a' régi igazgatásnak formáját? Hogyha halállal akarjuk mindazokat meg büntetni, a' kik részültenek a' király meg ölettetésében, így öt 's hat milliom embernek kell a' hóhér pallosa által meg emésztenni. s. a. t. — — Mennél tovább beszélt Lord *Sheridan*, annál jobban ki nyilatkoztatta indúlattyának belső tüzét, annál nagyobb buzgoságát mutatta a' Fr. patriotákhoz. Ellenbe *Pitt* minister szokott mértékletessége szerént, keveset szólott, de fontosán, és azt felelte *Sheridan* tüzes ellenvetéseire: „Nem azért hadakozunk, *úgymond*, hogy a' király gyilkosait meg büntessük, hanem tsak védelmezzük magunkat az ellenünk fel támadtak ellen, semmi égyebet nem kívánt Lord *Auckland* memorialisában, hanem tsak ezt, hogy, ha a' contrarevolúció miatt kényszeritetnének a' királynak gyilkosai hazájokból ki költözni, sem Angliában, sem Hollandiában ne engedtetne nekik menedék hely. Az illetén gonolz történeteknek el távoztatására, szükség vólna őket példásan meg büntetni. — *Sheridánnak* fel tetele 175 voxnak többsége által meg vettett.

Londonból 12 napján költ levelekből azt olvassuk, hogy sok esedező levelek adattatnak bé a' Parlamentom reformatiója, az az, új parlamentalis személyeknek választatása végett, melly

leveleknek számát nagyon igyekez szaporítani az anti-ministerialis rész. — Sokan törvényesnek lenni írték a' kérést, minden zenebonának el távoztatására, mellyre alkalmatosságot szolgálthatna a' népnek mostani parlamentom tagjával való meg nem elégedések. — Mások ellene mondtak az újításnak, mint veszedelmes dolognak. — *Burke* vigyázóságra 's okoságra kérte a' többi tagokat. — *Pitth* minister nem vólt ugyan egézflen ellene a' parlamentom reformatiójának; hanem úgy, a' mint Angliának constitútiója kívánnya: „ Nem szükség, *úgymond ő,* „ ottan a' jobbitás, a' hol a' nagyobb tökéletesegek miatt, a' jelenvaló jót el kellene vésztetni, példánk lehet Frantzia ország. Nékem úgy tetszik, hogy szakadások vagynak az országban, mellyek a' parlamentom reformatiójának színe alatt *anarchiát*, az az, függetlenséget akarnának a' nép közzé bé hozni. A' közönséges válfasztásnak jussa ellenkezik az angliai constitútióval, a' bé adatott memoriálisok egygy hangon vagynak irattatva, 's úgy tetszik, hogy régi constitúciónknak le rontását tárgyazzák, annak a' constitúciónak, melly szerint a' király, Rendek és nép között vagyon a' törvénytévő hatalom egyarányúan felosztattatva. — *Fox*, *Sheridan*, és társai, mint a' ministeriummal szüntelen ellenkező rész, szokott hangon befzélvén, nagyon sürgették a' parlamentomnak reformatióját; mellynek meg vizsgálása más időre halasztatott.

A' *Commercialis Bill* jóvá hagyatott a' király által, melly szerént minden magát jelentő kereskedőnek manufacturált portékára 100 font Sterl. 50 f. interesre; a' meg nem manufacturált portékákra pedig 60 pro Centora, leg alább 4000 font sterling fog költsön adattni. Egygy Londoni nagykereskedő háznak, a' melly sok száz manufacturistákat kényszerített vólna el bocsátani, 200,000 font sterling adattatott költsön ennek a' *Commercialis Bill*nek ereje mellett.

Noha azt hirtetik némellyek, hogy az Angliai ministerium alkuba erezkedett volna a' Londonba küldetett Frantzia Commisariusokkal; még is mindazonáltal egész Britanniában kemény hadi készülétek tétettek. — Irlandiában, avagy Hiberniában 8 regement kapott parantsolatot a' tengeren való masirozásra. — A' Dublin és 10 Grófságoknak katonáik az Ország' védelmezésére rendeltetvén, hadi lábra állitattak. Egy szóval, 48 linea hajók, 63 fregatták, és 70 Schaluppok és Kutterek készittettek ki a' tengeri hadakozásra, 30 companiával szaporitott a' hadakozó hajó serég. Az *Edgar* nevű 70 ágyús kaper hajó, egy Frantzia rabló hajót fogott el, a' melly annakelőtte kevés órákkal egygy igen gazdag 's Cadixba igyekező Spanyol hajót rablolt el, mellyen 168 láda ezüst arany rúd, drága gyöngyök, és több betses, két milliom font sterlinget érő portékák valának. A' mint mondatik 60,000 font sterling meg jutalmaztatást fog ezen nyereségből Admiral *Gell*, a' ki azt el vette, kapni; a' hajós katonák pedig egygy nyolczad részét a' nyert zsákmánynak.

Dánia.

Kopenhágából, Dániának fő városából, Majusnak 10 napján irt levélből olvassuk, hogy a' meg holt Frantzia királynak ifjabb öttse az Arthesiai Gróf az előtt két nappal érkezett volna oda egy Orosz Fregattán, néhány Frantzia és Moszka officirekkel égyütt, holott a' királyi familiát meg látogatta, a' királyi residentiát meg szemlélte, de nem ott, hanem tsak egy vendég fogadóba hált. Következett napon ismét hajóra ülven London felé vette úttyát. Az Orosz Fejedelm asszony *II Katalin*, rendkívül való hajlandóságát mutatta chez a' szereztsetlen király fihoz, és azon kívül, hogy útazására 12 ezer arannyal ajándékozta meg ötöt, minden héten 15 ezer rublát rendelt nékie addig, mig Fr. Országban lévő atyai örökségét vissza szerezhetné. Úgy hallatik,

hogy Londonból, az ott mulató emigrált, az az, hazájokból ki költözött Frantziákkal égyütt hajókra fog úlni, 's velek égyütt *Bretagneba*, az az, Kis Britanniába, Frantzia Országának egygy szép tartományába, holott nagyon meg szaporodott a' Royalistáknak, avagy királyt kívánóknak száma, fogaa útni.

Az Angliai és Frantzia ki kötő helyekben meg tartoztatott Dániai hajók, lassan lassan egy- más után mind szabadon botsátatnak.

E' mellett bizonyosnak lenni mondatik, hogy Dánia és Svéczia tökéletes neutralitást, az az, semmi részre való nem hajlást fogna tartani a' jelenvaló környül állások között; sőt annyira vit- tük a' dolgot, hogy Angliának meg egygyezésé- vel a' Frantziáknak is szabadosan küldhetnek ele- séget, sem egygyik, sem másik hadakozó fél nem fogja a' Dániai és Svétziai kalmárokat kereske- déseikben akadályoztatni és háborgatni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Frantzia Ország.

Minthogy a' jelenvaló időben nem tsak Eu- rópának, hanem az egész világnak szemei Frantzia Országára, annak környül állásaira, és jövődöbe- li állapottyára vagynak függesztetve, nem lehet tsudálni, hogy az újság irók is leg inkább a' kö- rül koptattyák pennáikat. Magok a' N. Gyülés- nek tagjai is jól tudják azt, de valósággal ta- pasztalják is, hogy egész Európa kárhoztattya tselekedeteiket, constitutiójokat, és mind egygy- más, mind mások ellen gyakorlott törvénytelen- ségeiket. Örömetst betsüllettel akarnának ha le- hetne, szövevényes környül állásaik közül ki sza- badúlni; ahokképest készek nemtsak vagyonokat, hanem életeket is fel áldozni. Mind külső, mind belső ellenségeik sok bajt, és kedvetlenséget okoz- nak nékiek. Egygyik város, a' másiknak példája által indittatván, ki kel ellenek, és vagy magok között szövetséget kötven, új törvényeket hoz- nak előbbi tsendefségeknak villza szerzesére, vagy

a' Royalistákhoz tsatolván magokat, könyökig mártogatják kezeiket a' velek egyyet nem értő hazájokfiainak vérekben. Leg több lármát okoznak ezek Frantzia Országban. — *Májusnak* 13 napján tartatott ülésben elő állván *Santerre*, szókása szerént, fel fuvott pofákkal arról tett jelentést, hogy Páris városában ki állítatott 12 — 14 ezer recruták immár készen vagynak, és hogy következő napon 80 ágyúkkal, és sok hadi eszközökkel meg rakatva ki indulnának a' *Vendée* osztaiban öszve gyült rebellisek ellen. Egyszermind azt a' plánumot is által adta, melly szerént ő hadi operációit, avagy munkáit fogja folytatni, olly véggel, hogy a' N. Gyűlés azt vizsgáltná meg. — A' közönséges tsendeségre vigyázó deputáció is fel adta ezen napon tartatott ülésben a' Fr. hadi seregeknél szolgáló Stabalis tiszteknek neveiket, kik között egynehányan vólnak a' N. Gyűlésnek tagjai között, kik ellen völt is valamelly ellenvetés. Sőt a' mint közülök némelleyek állattak, nemtsak Jakobinusok, nemtsak igaz patrióták, hanem aristocraták is találtattak közöttök, a' kik itileték szerént, nem javára, hanem veszedelmére vólnának a' nemzetnek. — Sok perpatvar után a' végeztetett el, hogy a' fel adattatott Stabalis tiszteknek neveik nyomtatatsanak 's osztagatatsanak ki, és a' kinek másoda ki fogása lejénd ellenek, jelentse meg az Előjáróknak. Ennek végződése után egygy magános levél olvastatott fel a' gyűlés előtt, mellyben többek között, a' jelentetett, hogy a' miolta *Thuarst*-el vették az insurgensek, avagy Royalisták, azóltától fogvást semmi előmenetelt nem tettek, és hogy sokan közülök meg bánván tselekedeteiket, honnyokba vissza mentenek.

Májusnak 14 napján, Burdegaliának, Aquitánia igen népes és kereskedő városának küldöttjei jelentenek meg, 's tettenek panaszt lakos társaiknak neveken azok ellen, a' kik, azon tartománynak képviselőit ótsárolták és fenyegették.

's világosan meg mondták, hogy, ha bosszúsággal illetnék, vagy meg sértének azokat, ők Páris városán állanak érettek bosszút. E' miatt nagy villongás támadott a' tagok között; de csak ugyan végtére is a' végeztetett el, hogy a' közönséges tsendességre vigyázó deputációra biztattatna a' N. Gyűlés állapotjának meg vizsgálása, és olly eszközöknek fel találása, mellyek által minden titkos ellenségeiknek igyekezetek semmivé tétetne.

Generál *Labourdonnay* (olvasd *Laburdonné*) néhány Nantesből hozzá küldetett magános leveleket közölt ezen ülésben a' N. Gyűlésnek tagjaival, mellyekben azt irták néki baráttyai, hogy *Nantes* és *Sabolium* között való égyyelség ismét helyre állitatott, és hogy a' *Ligerisnek* környékéből ki üzettettek a' rebellisek.

A' Frantzia Revolutiónak kezdetétől fogva fzembe ötölhetőképen meg gazdagottanak a' Jakobinusok, és mintegy 9000 közülök. igen kövér hivatalokat nyertenek, nemtsak a' polgári, hanem még a' hadi állapotban is, úgy' annyira, hogy sokan közülök, noha soha nem szolgáltanak legyen is; még is Obesterségig, sőt még Generáliságig is fel mentek, a' kik attyokfiat, 's barátaitkat tábori eleséseknek, és egyéb hadi eizközöknek bé szerzésekre küldvén, mindnyájokat meg gazdagították. Sok Jakobinusok, a' kik az előbbi 's mostani N. Gyűlésnek tagjai voltanak, temérdek pénzt, 's jószágot szereztenek magoknak. — *Májusnak* 15 napján tartatott ülésben elő fordult ez a' tárgy. Némelylek azt tanáslották, hogy minden N. Gyűlésnek tagja kemény bünetés alatt adja fel, mennyi fekvő jószága, töke pénze vagyon, kinek 's hová adta azt interesre, egyfersmind mutassa meg azt a' kút főt is, mellyből magának azt a' kintset szerzette 1789 esztendőtol fogva. — *Marat*, és követő társai, kikre kétség kívül tzelozás vala, erőssen ellene lizegették magokat ezen fel tételnek; ahokképest

égyedül csak az határozott meg, hogy minden nemzet képviselője köteles legyen, a' midőn kívántatni fog, vagyonáról számot adni.

Lyonban, hasonló nevezetű osztálynak fő és népes városában ismét nagy tűz támadott a' lakosok között, sok vérszopó Jakobinusok erőt vévén a' többin, magoktól egy revoliuciónale tribunált állítottak fel, és 1500 embert hányván tömlőtökre, mint rossz patrióták ellen, halalos sententziát akartak fejekre mondani. — *Májusnak* 16 napján elő fordulván ez a' dolog, el végeztezték, hogy az említett vérengző szék semmivé tétessen, nemcsak *Lyonban*, hanem másutt is, és hogy kötelesek legyenek az Előjárók az illyetén törvényteleniségek ellen a' lakosokat védelmezni, és a' N. Gyűlésnek annak idejében jelentést tenni. Ellenkező környül állások vagynak Marsiliában. Itten a' közönséges tsendéségnek meg háborítói ellen kellenek ki a' lakosok, és még azokat a' N. Gyűlés által oda küldetett Commisariusokat is, a' kikre nekik gyanúságok vólt, meg fogták, és minden nállok találtatott papirost meg vizsgáltnak. Tudva vagyon előbbi újság leveleinkből, hogy a' Burbóniai házhoz tartozók, 's velek egygyütt *Egalité Filep* is, a' vólt Orleáni hertzeg Marsiliába küldettettek őrizetre. Ezeket nem régiben maga eleibe idézte a' főben járó dolgokra vigyázó itilő szék. *Egalité Filep* ifjabb fiával egyetemben elő vitetvén, kemény kérdőre vonatott. Az eleibe tétetett kérdéseknek, a' revoliuciónak kezdetétől fogva való maga viselete, gondolkodásának módja, másokkal való egygyűlése, kiváltképen pedig azok a' környül állások valának tárgyai, mellyek azt a' gyanút szerzeték ellene, hogy ő a' Ffrantzia közönséges társaságnak veszedelmével királyi méltoságra vágyakozott vólna, és hogy titkon meg is egygyűezett vólna ő abban *Dümurierrel*. A' törvénybe idézetett *Egalité* minden kérdésekre egyenesen felelétvén, tagadta a' vádat. Ő utánna 13 elztendő fia vonatott számadásra, 's leg elsőben is az a' kér-

dés tétetett eleibe: *ha ugyan igaz patrióta volna ő? Igen is polgárok, felelt az ifjú. Ismét, hát ugyan inkább akarna ő az előbbi constitutió alatt printz lenni, mint a' jelenvaló alatt polgár? Erre is világosan, és a' biráknak kivánsága szerént felelt az ifjú. Következett napon az *Egalité* felesége, és a' vólt *Conti* hertzeg vonattak rá, kik mind ketten ártatlanoknak lenni találtattanak. Harmadik nap *Egalité*nek az a' fia vétetett kérdőre, a' ki az Olasz országban táborozó Fr. se regnél vólt tisztségben. Ez ellen is semmi rossz nem találtatott. Meg válik, mi leszzen ezeknek végek.*

A' fellyebb említett N. Gyűlésben olvastatott fel ama híres Corsikai Generálnak *Paolinak* levele is, a' ki avval vádoltatott, hogy ő Corsika szigetét a' Fr. eggyeségétől el vonni, és önnön magát akarná annak független fejedelmévé tenni. E' miatt a' N. Gyűlés eleibe idéztetett egynehány izben, de egyfzer sem jelent meg. Ezen levelében tehát fájlallya, hogy vénsége, és gyakorta való erőtlenségei miatt, nem engedelmekedhetett a' N. Gyűlés parantsolattyának. Minden ellene költött vádakát meg hamisitván, ekként rekefzti bé levelét: „*Polgári képviselők, ha gondollyátok, hogy ennek a' tartománynak békesége és tsendesége addig nem lehet, mig én abban vagyok, mondjátok meg világosan, azonnal minden ellenkezés nélkül el fogom örökre azt a' földet hagyni, melly engemet szült, 's nékem örök emlékezetet szerzett.*

Májusnak 17 napján azt a' hirt vette a' N. Gyűlés, hogy a' Royalisták, az az, a' királyt kívánó pártosok, mintegy 20 — 25 ezren, flintákkal és dárdákkal fel fegyverkezve, 's minden meg kívántató eszközökkel jól fel készülve *Thuarsból* ki menvén, *Niortum* és *Partiniacum*, a' Pictaviai tartománynak városai felé indúltanak, minekutánna szabadon botsátották volna a' N. Gyűlés által rendelt előjárókat, olly fel tétellel, hogy ők többé nem folytatnák hivatalyaikat. Ezek

közt a' Royalisták között sok nevezetes emberek és polgári hitet le nem tett papok találtak, a' kik nagy tekintetben vagynak a' kötség előtt. — Mintegy 80 ezer emberből áll az ellenek küldett sereg. A' *Ryfseli* vidékről és városból 11000 ember ment ellenek. *Straßburgumban* is egygy batalion fog e' végre fel állítani.

Párisban Májusnak 18 napján költ levelekből azt olvassuk, hogy ottan ismét sok gyanús emberek fogattanak el, és hogy e' miatt igen sok panasz ment a' N. Gyűlés eleibe. Ahozképpest el végeztetett, hogy a' törvényes dolgokat folytató deputatio jelentést tegyen ezen törvénytelen rabságba való vetésről. — General *Miranda*, a' ki avval vádoltatott, hogy *Mastrichtnak* ostromlását *Dumurier* titkos parantsolattyaiból hagyta félben, és azért a' revolutionalis szék eleibe idéztetett, ártatlannak találtatván, szabadon bocsátatott, és a' mint mondatik, valamely titkos dologban fog Spanyol Ország ellen küldettni. *Kellermann* Generál is Párisban vagy mostan. Generál *Duvergue*, a' közönséges társaság' ellenségeivel való égyet értéssel vádoltatván, vissza hivatott *Bayonnéból*, és a' revolutionalis itülo szék eleibe fog idéztetni hívségtelenségéért.

Ugy hallatik, hogy a' Royalisták meg vették a' Pictaviai tartományban a' nemzeti seregek által. *Sandar* Generál azt írta a' N. Gyűlésnek, hogy ő, Májusnak 16 napján *Fontenay* mellett egészlen öfzve törte őket, és 10 nagy, s 14 apró ágyukat vett el tőlök, minden tábori eleségektől meg fosztotta őket, ennekfelette 600 le vágott, 80 pedig el fogott közülök.

Mások ellenkező módon beszélnek és írnak a' Royalistákról. Bizonyosnak lenni mondatik, hogy azoknak Vezére *Gaston* öt colonnéban masirozik Páris felé, és hogy csak 45 órányira vagy on attól. Valahová megy és fordul, mindeütt elegendő követőket kap, minden alája velt

magát, elegendő tábori elesége, fegyvere és katonája vagyon. A' Gerumai osztályból azt a' kedvetlen hirt vette a' N. Gyűlés, hogy Bayonába 10,000 Anglus katonák léptenek volna ki a' szárazra. Az illy egymással ellenkező hírek között nehéz az igazságot ki tanulni, rövid idő múltván bizonyosabbat fogunk e' történetről hallani.

A' Pyreneumi Fr. tábort kormányozó Generál *Servan*, meg fösztatott hivatalyától, 's helyére *Deflers* tétetett ottan kormányozóvá.

Montpeliérből, alsó Langvedociának igen szép és népes városából az iratott Májusnak 3-dik napján, hogy onnan minden őriző katonák, és fegyvert fogható férfiak a' táborba mentenek, és hogy helyetiek 900 asszony személyek válalták fel a' strázsát. Ezek a' vitéz amazonok, minden nap gyakorolják magokat a' fegyverben, kiváltképen a' lövésben, és a' mint iratik, olly kétséget szerzettenek immár magoknak a' mindennapi gyakorlás által, hogy abban nem alább valók a' férfiaknál. Igen jó hadi feuyitékert tartanak magok között, rövid jakkedlit, az az, újjas hátul hasított, dolmánt, kalapot, és hosszú nadrágot viselnek.

Bayonnéból azt az örvendetes hirt vette a' N. Gyűlés, hogy a' Fr. hadakozó hajó sereg a' *Biscaya* tengerbe bé menvén *Fuentarábiát*, a' Spanyoloknak erős várát, és szép kikötő helyét, 4000 bombát hányván abba bé, porrá égették. Jaj tinétek Spanyol leányok. A' miképen *Hager*, Geografiájának I. részében meg jegyzette, iten t. i. *Fuentarábiában* minden esztendőben egyszer asszony vásár szokott tartatni, mellyben meg jelenvén a' házasulandó férfiak, a' mellyik nékik tettzett, azt választották 's vették meg magoknak az oda vitetett leány ménesekből feleségül.

Sok meg vénhedett hajadon leányok örülnének, ha másutt is tartattatnának illyetén asszony vásárok, helott talám ok is férjekre kaphatnának.

Hadi Történetek és Környülműlések.

Múlt postán tett igiretem szerént, imé, a' mint tudom, le írom *Famars* mellett, múlt hólnapnak 24 napján történt tsatának historiáját. Tapasztalván Pr. *Koburg* a' *Famars* mellett fekvő Frantzia tábornak mozdulásait, tanátsosabbnak lenni tartotta azt meg előzni, mint meg előzetni. Ahozképest Májusnak 23 napján éjféli előtt 12 óraker magához hivatván, kórmánya alatt lévő nevezetesebb Generalisokat, azon tanátskozott velek, mit kellyen az ellenséggel mivelni, el kell évárni, vagy réá ütni? Mindnyájan abban egygyeztenek meg, hogy jobb leszen őket meg előzni, 's véletlenül meg támadni, még pedig minden halasztás nélkül. Azért vége szakadván éjféli után a' tanátskozásnak, mindjárt parantsolat adattatott a' regementeknek az ütközetre való készültre. Végre is vitték, úgy hogy viradta előtt három óraker, már mindnyájan fegyverbe állottanak, 's a' várták tsata piatzra való menetelre adattatandó parantsolatot. Jel adatván a' masirozásra, égyénesen *Famars* felé vették úttyókat, olly reménységben lévén mindnyájan, hogy vigyázatlanságban fogják az ellenséget találni. De melly igen meg tsalatkoztak, látván, hogy a' Frantzia tábor fegyverben álván várja őket. Ayal Printz *Koburg* nem gondolván, meg támadta őket, és mindgyárt eleinte el foglalta a' tábor előtt hányt váraikat, és a' Ronelle vizén túlfzorította őket. Az alatt, hogy az Angliai és Hannóverai seregek, mellyek az *Eboracumi* herczeg kórmányára valának bizattatva, az említett vizen által menvén, az ellenséget meg verték, táboraikat el hagyni, és 10 ezret közülök Valenciennesbe menni kényszeritettek, más felől Gr. *Clairfait* hadi tármester támadta meg *Aubri* mellett az ellenséget, és minden sántzait el foglaltván víffza üzte. Látván tehát az ellenség vészedelemben való forgását, oda hagyta táborát, 's *Bouchain* felé vette úttyát. A' győzedelmes Cs. K. seregeknek 400 Frantziák, 1 Generál, 2 Obest.

lieutenánt, 1 Májor, 3 kapitány, 7 hadnagy, és 20 ágyúk estenek kezekbe. Ezen kívül igen sokan hüllottanak el közülök. A' miéink közül mintegy 400 ember hólt meg, és esett sebbe, kik között 40 tisztek vóltanak. Ugyan e' napon támadta meg az Orániai Printz kormánya alatt lévő Hollándusokkal *Orchiest*, és nemtsak el foglalta azt, hanem ennekfelette az ottan fekvő őrizetet is rabságra vetette.

Bipontumban költ tudósítások szerént, a' Mózsa vize mellett lévő Frantzia tábornak *Thionville* és *Sarlouis* mellett fekvő osztályai, ismét közelebb jöttek a' Német Birodalom határaihoz, és öt apróbb corpusokra osztatván fel, Sarlouis-tól fogva Hombachig cordont formáltak. *Egyik* része Sarlovis mellett fekszik; *másik* Forbachnál; *harmadik* Saarbrükkennél; *negyedik* Limbachnál; az *ötödik* pedig Bliescastennél és Hombachnál. Májusnak 20 napján a' Prusiai és Hallsiai égyesült seregek Neukirchenbe masiroztak, az ott fekvő Frantziáknak meg támadására. Három óráig tartott ágyúzás után, onnan az utólsóbbak el üzetettek. Mennyi vezett el közülök ezen tsatában, nem tudatik, hanem 40 fogságba esett. A' Prususok közül két huszár maradott a' tsata piatzon. Mind ágyúkat, mind a' Saarbrükki hertzeg lovait el vitték a' Frantziák. Neukirchi residentijában találtatott bútörait is szekerekre rakták, de el nem vihették, a' mindenütt nyomokba ment Prususok és Hallszusok miatt.

Karlsruhéból az iratik, hogy *Wurmser* Generál, a' ki eddig a' Rajna vizén túl Landau mellett táborozott, onnan vissza vonván kormánya alatt lévő seregeket, *Rastadt* mellett, a' Bádeni Marchionatusban telepedett le, és a' mint mondatik, Prusiai seregek fognak helyettek Landau alá masirozni. A' Prusiai király meg únván a' sok apró tsatákat, parantsolatot adott hadi vezérjeinek, hogy akármiben kerüllyön, igyekezze

nek, az ottan erős sántásokban fekvő Frantziákat ki üzni. Ellenben *Wurmser* Generál a' Rajnának innekső partyán Filipsburgtól fogva egész Baselig cordont fog húzni, a' Frantziák gyakorta való ki tsapásoknak meg akadályoztatására, és minekutánna a' segítségére rendeltetett Cs. K. seregek oda érkezendének, egész erejével meg fogja az ellenséget támadni.

Hanauból az a' hir érkezett hozzánk leg közelebb, hogy Májusnak 19 napján keményen megverték a' Prufsusok Homburg mellett a' Frantziákat. Ezek kezdték el a' verekedést, amazok pedig t. i. a' Prufsusok hálóba akarván őket keríteni, egygy kevelsé visszä vonták magokat; azomban látván a' jó alkalmatóságot, egész erejekkel réájok rohantak, 's mintegy 5000 embert terítettnek közülök a' földre, és nem kevesebbet fogtanak el. Hanem valósággal magoknak is sokba került.

BGU Cluj / Central University Library Cluj

Frankfurtban. Májusnak 23 napján irt tudósításokban olvassuk, hogy a' Moguntziában fekvő Frantziák, az előtt harmad nappal, éjjel hajókra ülven, az úgy nevezett ón szigetre (Bleiinsel) mentenek által, olly fel tétellel, hogy Gustavsburgra üthessenek. Azomban észre vévén *Röder* Prufsiái Generál Májor fel tételeket, két compánia Sax katonákkal, a' Pr. király testörző seregének harmadik batalionjával, két Cs. K. compániával a' *Pelegriñi* regementéből, 's ugyan anynyi compániával *Thadden* Pr. Generál regementéből maga mellé vett, és a' Rajna vizének innekső partyán hadi rendbe állitván őket, keményen ágyúztatott a' Blei szigetben meg állapodott Frantziákra, a' kik ki nem állhatván a' kemény tüzet, sok veszteségek után onnan el lódúltak tsonakot rakván meg sebeseikkel. A' meg holtakat többnyire mind a' vízbe hányták, tsak 30 hagytak a' földön. A' *Röder* Generál seregei közül

70 ember hólt meg, és esett sebbe, kik között hét hadi tisztek valának.

Ugy halljuk, de nem is lehet másképen, hogy igen nagy szükség uralkodik Moguntziában, és az onnan jött tudósítások szerént a' kaffénak fontya 1 forint; az olvasztott vajnak fontya 1 forint 36 kr. a' füstölt sódarnak és más féle húsnak fontya 1 forint; juh húsnak fontya 36 kr. borjú húsnak fontya 46 kr; tehén húsnak 32 kr. Egyg tojást 4 krajtzárnál alább meg nem lehet venni. Minden féltő jószágait a' házak alatt lévő pintzékbe hordották a' lakosok, és sok tűz óltó edényeket, készitettnek. Minden ház előtt nagy vízzel meg töltetett hordók állanak, félvén a' Prusziái tüzes golyóbisoknak emészto erejétől.

Ugy hallatik, hogy *Dünkerka* ostromlására ki állitatott Angliai hajó seregnek fő kormányzója ismét fel kérte volna a' várat a' benn lévő őrizettől, kinek újabbán azt izente a' Fr. commandáns, a' mit izent vólt ennekelötte, t. i. hogy ő utolsó emberéig fogja a' várat védelmezni. Az ott lévő Frantzia őrizet 3000 főből álló.

A' Frantzia N. Gyűlésnek *Dümurier* által fogóságba ejtetett biztosai, u. m. *Bournonville* vólt hadi minister, *Camus*, *Lamarque*, *Bancal*, és több társaik, Májusnak 24 napján *Koloniában* vóltanak, hanem onnan *Koblentzbe* vitettének.

Béts.

Múlt Májusnak 29 napján tartatott hadi tanátsban, a' Pr. *Koburg* kormánya alatt lévő hadi seregeknél Generál Quártélymesternek méltóztatta ő Felsége Hertzeg *Hohenloét* tenni, Hertzeg *Reufzot*, a' ki eddig *Coloredó Wentzel* gyalog regementénél *Obester* vólt, Generál Májorrá tette,

Báró Mack Obestert pedig, a' ki a' *Famarsi* tsatában egy kis sebet kapott a' nyakán, meg holt *Jackmin* vasas regementével ajándékozta meg, minden szokásban lévő taxának el engedésével.

Jelentés.

Pápról jelentetik, hogy a' *Magyar Hirmondóban* Januarius elein ki hirdetett *Tanító könyv* ki kerül ugyan *Medurdus* hetiben a' nyomtató sajtó alól, de mivel a' Pestre menő hajók már másfél héttel előtte le indulnak, a' mikorra még ki nem jöhet; tehát a' mostani Pesti vásárban a' könyv meg nem jelenhet. Mindazáltal a' közel lévő *Collector Uraknak* u. m. *Györbe, Komáromba, Palotára*, leg első alkalmatósággal kezekhez fognak küldetni a' kívánt nyomtatványok. A' többi *Collector Urak* pedig a' kik parantsolni méltottattak, nevezet izerént *Debretzenben, Putukon, Losontzon, Miskóltzon, Ungváron, Pesten és Szabadszálláson*, a' János fővételi Pesti vásárkor minden bizonnyal kezeikhez vehetik. Ha még addig másoknak is fog tenni parantsolni, akkor egy úttal szivesen szolgálhatunk. Most pedig arról, hogy a' terminusra nézve egy kevés hátra maradás esett, az, a' ki miatt esett, alázatosan engedelmet kér általam mindenektől, e' részben ez után lejendő maga meg jobbitásának fogadása mellett. — 23. May. 1793.

Látzai József. Ref. Professzor.

Doct. Decsy Sámuel.